

Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistys ry

MUISTUTUS

2.12.2022

Väylävirasto
PL 33
00521 Helsinki
kirjaamo@väylä.fi

Espoo-Salo oikoradan yleissuunnitelmaLIVI/7151/04.01.00/2017

Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistys

Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistys on perustettu vuonna 1989 ja sen toimialue käsittää Kiskonjoen vesistön ja siihen kuuluvan Kiskon Kirkkojärven. Yhdistyksen sääntöjen mukaan yhdistyksen tarkoituksena on edistää vesiensuojelua toimialueellaan, estää Kirkkojärven rehevöitymistä, parantaa sen veden laatua ja edistää näin asukkaiden viihtyisyyttä. Yhdistys toimii aktiivisesti yhteistyössä viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa vesistön ja Kiskon Kirkkojärven tilan parantamiseksi.

Yhdistyksemme lausuu oikoratahankkeen yleissuunnitelmasta seuraavaa:

Yleistä

Espoo-Salo oikoradan suunnittelukriteerit ovat kyseenalaiset. Kannattavuuslaskelma osoittaa investoinnin olevan kannattamaton ja matkustajamääräennusteet ovat epärealistiset. Nopea työssäkäynnin kulttuurin muutoksen (etätyö, monipaikkatyö jne.) aiheuttamat seuraukset eivät näy ratahankkeen perusolettamissa eikä laskelmissa. Samoin koko yhteiskunnan ajattelutavan muutos luontoa säilyttävään ja ennallistavaan rakennustapaan ei näy suunnitelmissa, vaan ehdotettu suunnitelma on vanhakantainen. Samoin pilkottu suunnitteluprojekti näyttäytyy epäyhtenäisenä toteutusehdotuksena.

Asema ja asemapaikkavaraukset

Yleissuunnitelmasta käy ilmi, että Lohja-Salo välin "asemavaraukset" Suomensjärvi ja Muurla ovat itseasiassa vain raiteenvaihtopaikkoja, joiden sijainnit ovat asutuksen suhteen täysin väärät. Raideinvestoinnin tulee tukea ja vahvistaa alueen asukkaiden, asutuksen ja yritystoiminnan tarpeita. Tässä tapauksessa asemavaraukset eivät ole perusteltavissa alueen asukkaiden matkustustarpeilla tai asuinpaikan valinnalla.



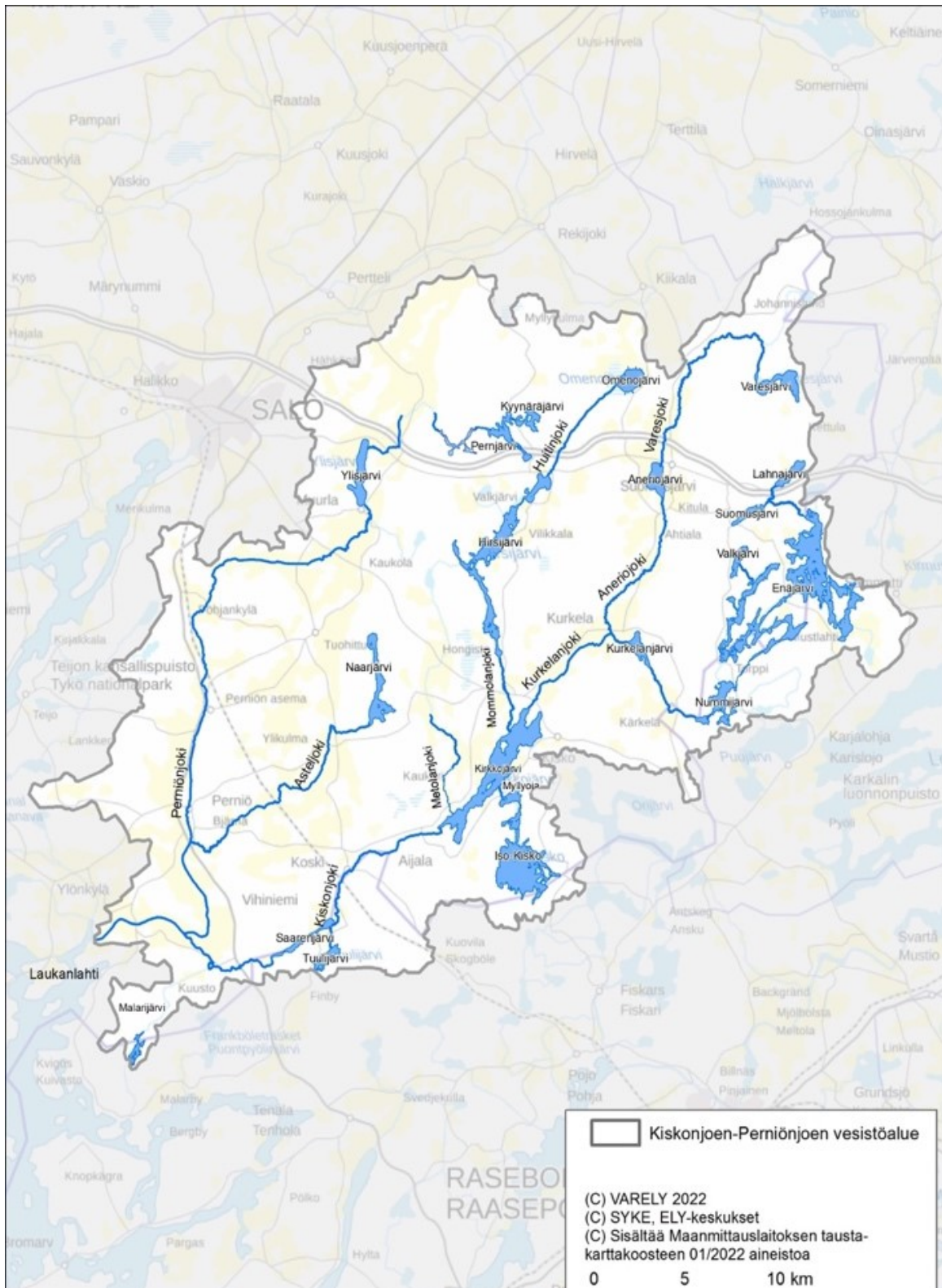
Rakentamisen aiheuttamat vahingot luonnolle ja ihmisille

Helsinki-Turku "tunnin juna" tukeutuu vanhaan ratalinjaukseen välillä Turku-Salo, mutta sen jälkeen linjaus on viety keskelle Lounais-Suomen viimeisiä vapaita luontoalueita. Tämä on toivottavasti erhe, eikä tarkoituksellinen luonnon monimuotoisuuden tuhoamishanke.

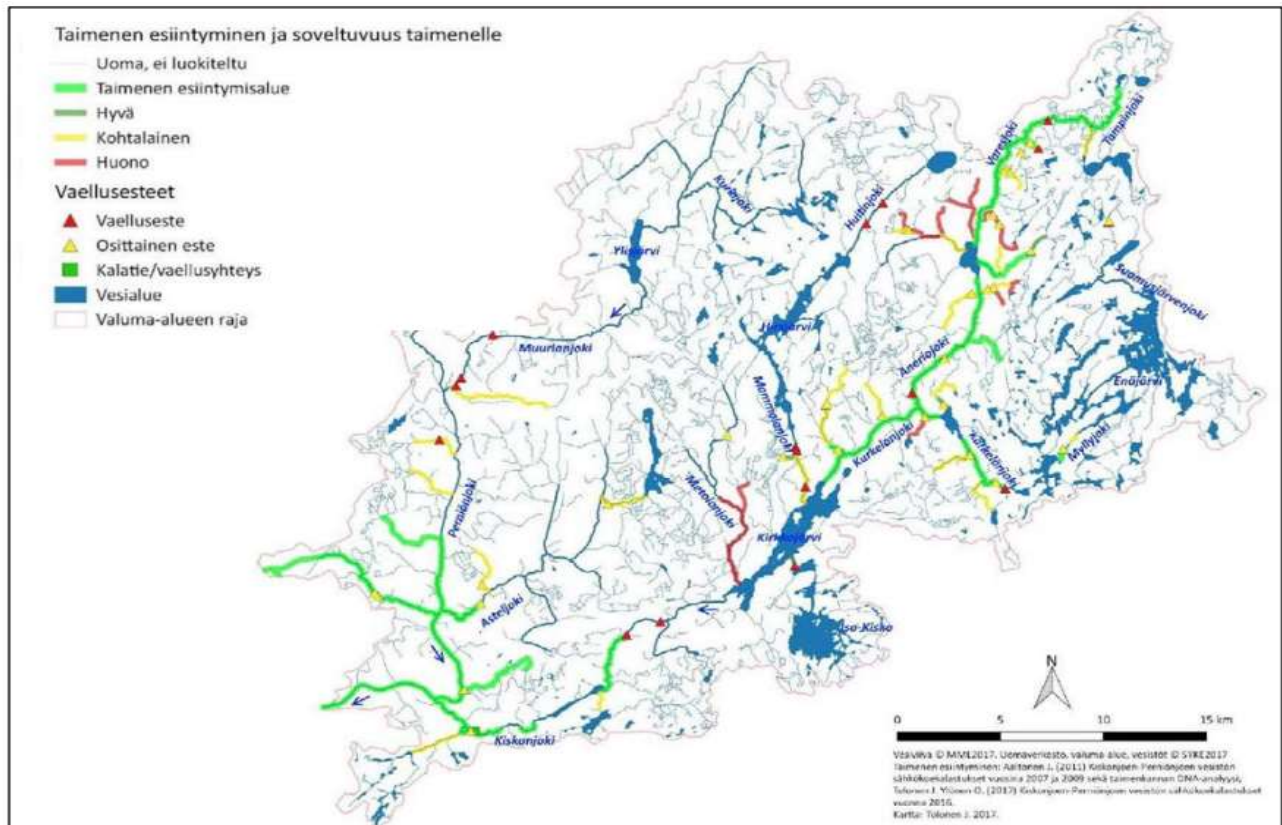
Arviolta 10 milj. m³ maansiirtotyö on jo yksinään erittäin kyseenalainen toimenpide. 113 siltaa ja 22 tunnelia lisäävät rasitusta luonnolle sekä rakennusvaiheessa, että käyttöönoton jälkeenkin. YVA -selostuksessa väitetään, ettei ko. rataosuudella ole merkittäviä suojeltavia luontokohteita. Suppeasti katsottuna näin onkin, koska monet Natura-alueet sijoittuvat Espoo-Lohja välille. Lempola-Salo alue on kuitenkin yksi merkittävimpiä eteläisen Suomen maisema-alueita. Rata halkoo *Kiskon-Vihdin järvisseudun ja Lounaisen viljelyseudun* maisemamaakunnat. Ratalinjaus kulkee laajalti Kiskonjoen-Perniöjoen vesistön halki, ja uhkaa lukuisten järvien ja purojen luontoa ja ihmisten asumisympäristöjä.



Kiskonjoen-Perniönjoen vesistö on poikkeuksellisen hieno vesistö, jonka erityinen arvo tunnistettiin jo 30 vuotta sitten nimeämällä se *Suomen erityissuojeluvesistöksi*. Ympäristöministeriön mukaan vesistöllä oli jo tuolloin huomattava merkitys virkistyskäytölle, kalataloudelle, maisemansuojelulle ja luonnonsuojelulle (Ympäristöministeriö 1992). Vesistö on edelleen monin paikoin säilynyt suhteellisen luonnontilaisena ja se on eteläisen Suomen arvokkaimpia jokivesistöjä.



Vesistön varrella on runsaasti loma-asutusta ja sen sijainti lähellä monia isoja kaupunkeja tekee siitä erityisen arvokkaan virkistyskäytölle. Suosituimpia ovat ulkoilu, veneily, kalastus, uinti ja luonnon tarkkailu. Vesistön läpi kulkee suosittu melontareitti. Kauniit ja hyvin vaihtelevat maisemat ovat suuressa arvossa ranta-asukkaiden ja vierailijoiden keskuudessa.



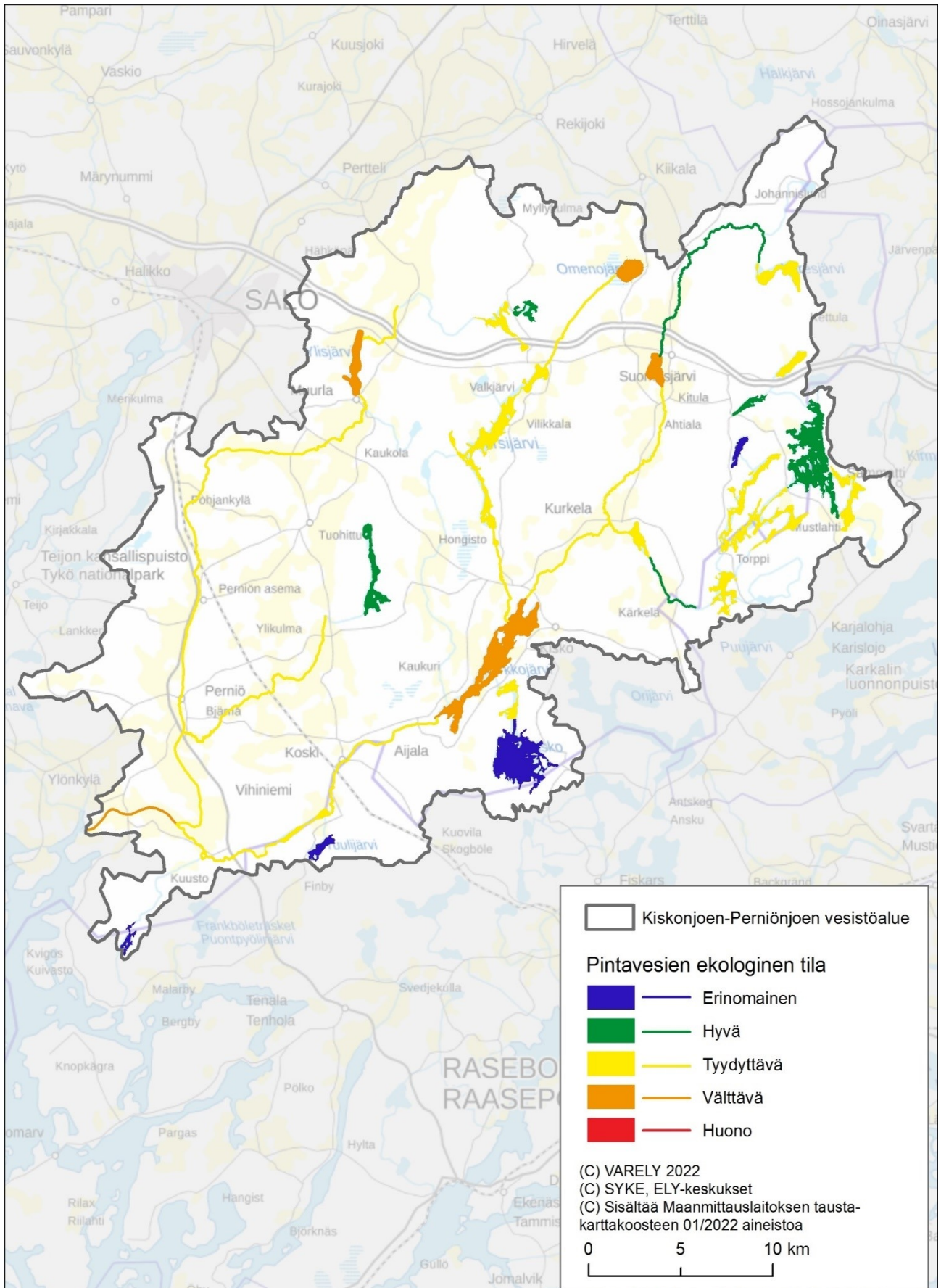
2017). Kiskonjoen alaosan patojen vaellustettu poistuivat v. 2021 rakennettujen kalateiden johdosta.

Kiskonjoki on ikivanha vaelluskalajoki. Joesta tiedetään pyydetyn lohta jo 1500-luvulla (Hurme 1967). Joen alaosassa, Latokartanonkoskella, kutee edelleen vaelluskaloja (lohi, meritaimen, vaellussiika, vimpa ja nahkiainen), joista monet ovat nykyään uhanalaisia. Myös Kiskon Kirkkojärven yläpuolisissa joissa ja puroissa elää luonnonvaraisia taimenkantoja.

Kiskonjoki kuuluu kansallisen kalatiestrategian kärkikohteisiin (Maa- ja metsätalousministeriö 2012). Vesistön alkuperäisen ja erittäin uhanalaisen meritaimenkannan elvyttämiseksi on laadittu elvytysuunnitelma (Maa- ja metsätalousministeriö 2019). Joen alaosan nousuestepatoihin valmistuivat kalatiet v. 2021 ja vaelluskala pääsee nykyisin esteettä nousemaan Kiskon Kirkkojärveen ja siihen laskeviin jokiin ja puroihin.

Vesistössä on erittäin runsaasti arvokkaita uhanalaisia pienvesiä (lammet, purot, norot, lähteet). Kiskon Kirkkojärven alapuolinen Kiskonjoki (ml. Saarenjärvi ja Vähäjärvi) kuuluu Natura-verkostoon, samoin hienot lintujärvet Aneriojärvi ja Omenajärvi sekä Kiskonjoen latvavedet, joissa on mm. luonnonvaraista taimenta (<https://www.ymparisto.fi/>).

Suomen pintavesien uusi ekologinen luokittelu valmistui syksyllä 2019 ja se perustuu vuosien 2012–2017 aineistoihin. Kiskonjoen-Perniönjoen vesistön virtavesien ekologinen tila on pääosin vain tyydyttävä. Monet järvet ovat välttävissä tilassa (esim. Kiskon Kirkkojärvi), latvoilla on hyvälaatuisia puroja ja järviä (esim. Enäjärvi). Alueella on myös muutama erinomaisessa tilassa oleva järvi.



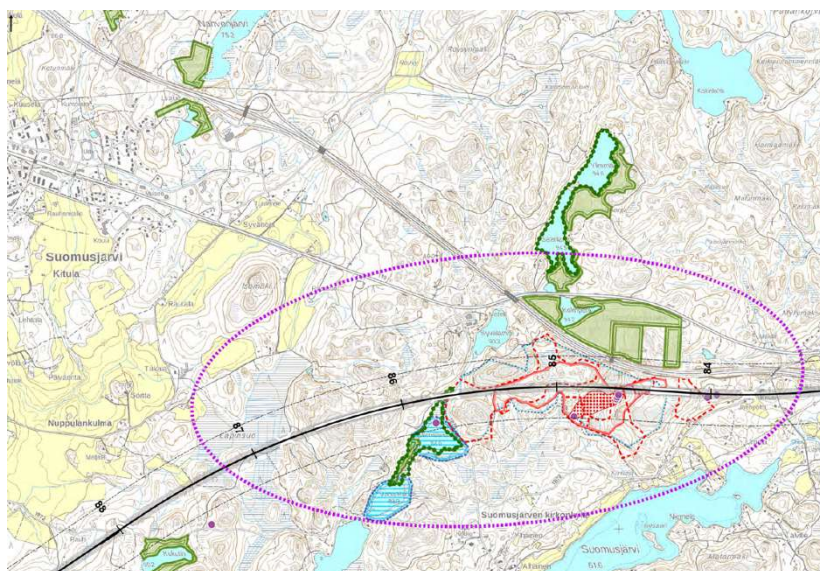
Kiskonjoen-Perniönjoen vesistön ekologinen tila vuonna 2019.

Verrattuna edelliseen ohjelmakauteen (2016-2021) Kiskonjoen-Perniönjoen vesistön järvien tilaluokka on pysynyt ennallaan tai laskenut Naarjärven, Omenojärven, Kurkelanjärven ja Varesjärven osalta, joista kaksi viimeksi mainittua on pudonnut hyvästä tilasta välttävään. Hyvässä tai erinomaisessa tilassa ei vesistössä ole enää kuin muutama järvi.

Merkittävimmät valtakunnalliset ohjelmat, joilla vesistöjen tilaa pyritään maassamme parantamaan ovat Suomen kansalliset vesienhoitosuunnitelmat, joita ohjaa EU:n vesipuitedirektiivi. *Tavoitteena on saada joet, järvet, rannikkovedet ja pohjavedet hyvään ekologiseen tilaan ja estää vesien tilan heikkeneminen.*

Uhkana on, että oikoratahankkeen toteuttaminen heikentää tämän erityissuojellun vesistön tilaa entisestään.

Ongelmallisen ratalinjauksen luontokohteet



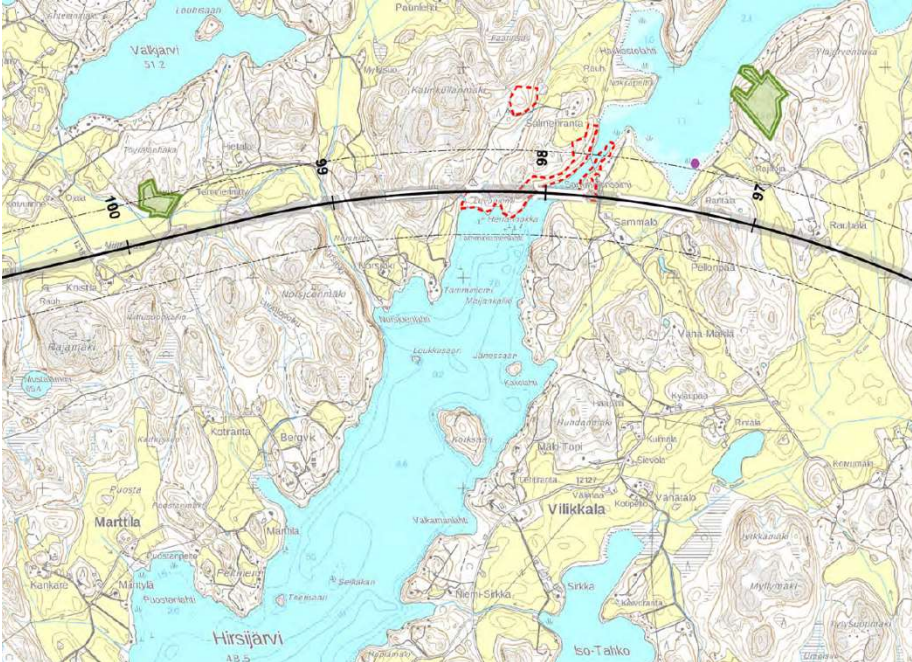
Syvälampi - Iso-Ruona vesistöalue.

Linjaus kohdistuu suoraan Koskenalanen -lampeen, joka kuuluu Naturaan. Radan vaikutus ulottuu kuitenkin laajemmalle, kuin yleissuunnitelmakartassa on esitetty; Valuma-alue puroverkosto yhdistää järvet Ylimmäinen - Saarilampi - Syvälampi - Koskenalanen - Vähä-Ruona - Iso-Ruona jne. Puroissa on luontaista paikallista taimenta ja niiden elinympäristöjä ollaan parantamassa kunnostuksin mm. ELY-keskuksen rahoituksella. Kaikki villit taimenkannat ovat erittäin uhanalaisia pohjoisinta Suomea lukuun ottamatta. Ratalinjaus lisää alueen rikkonaisuutta E18-moottoritien linjauksen sivulla.

Ratalinja kulkee läpi Aneriojoen, jossa on erittäin arvokas luontainen taimenkanta. Aneriojokea tullaan ensi vuonna (2023) kunnostamaan ja Holstenkosken pato tullaan purkamaan, mikä mahdollistaa myös Kiskonjoen erittäin uhanalaisen meritaimenkannan elinympäristöjen laajentumisen Kiskon Kirkkojärven yläpuolisessa Aneriojoessa. Ratatyöt aiheuttavat Aneriojoessaja sen sivupuroissa huomattavan luontoarvon menetyksen, jos työt kohdistuvat suoraan em. uomiin.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on aloittamassa Hirsijärven alapuolisen Mommolanjoen ennallistamisen ja vaelluskalojen elinolosuhteiden parantamisen. Mommolanjoki laskee Kiskon

Kirkkojärveen. Myös tämä kunnostus on osa Kiskonjoen alaosaan jo rakennettujen luonnonmukaisten kalateiden ja niiden yläpuolisten nousujokien ja kutualueiden lisäämistä, ja parantaa Itämeren meritaimenen ja muiden erittäin uhanalaisten vaelluskalojen sekä paikallisten taimenkantojen lisääntymisolosuhteita.



Hirsijärvi - Sammalonsalmi

Sommelonsalmen ratatyöt ja penger ovat kiistaton haitta vesistölle ja sen kalakannoille. Lisäksi linjaus heikentää olennaisesti vakituisten ja loma-asukkaiden asumisoloja Hirsijärvessä. Ratalinjan siirtäminen E18-käytävään Myllymäki-Kruusila alueella poistaisi monta ongelmaa. Salon kaupungin tekemä rantayleiskaavan muutos on myös tarpeeton toimenpide. Alueen vetovoimaisuudelle, viihtyisyydelle ja kesämökkiläisille Hirsijärven järviluonnon koskemattomuus on erittäin merkittävä asia.



Pitkäsuo - Muurlanjoki (Karhujoki).

Tarpeeton luonnon elinympäristön haitta ja uhka kohdistuu Karhujoen varteen. Alue on mm. harmaahaikaran reviiri- ja pesintäaluetta.

Kiskossa 2.12.2022

Markku Marttinen
puheenjohtaja
Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistys ry
p. 044-7599717